

Toim. OPM 10.09.2007/Käsittely koulutustilaisuudessa 26.9.2007

MAKSUASETUKSEEN LIITTYVÄT TULKINTAONGELMAT

Opetusministeriön asetus yliopistojen suoritteista perittävistä maksuista (737/2007) ja ko. asetuksen liite sisältävät useita tulkinnanvaraisia ja jopa keskenään ristiriitaiselle vaikuttavia kohtia. Tässä dokumentissa kuvataan ne tulkintaongelmat, jotka tulivat esille avoimille yliopistoille lähetetyssä vapaamuotoisessa kyselyssä. Kyselyyn vastasivat seuraavien yliopistojen avoimet yliopistot: Helsingin yliopisto, Turun yliopisto, Joensuun yliopisto, Åbo Akademi, Sibelius Akatemia, Kuopion yliopisto, Lapin yliopisto, Oulun yliopisto, Turun yliopisto, Vaasan yliopisto ja Jyväskylän yliopisto.

Dokumentti on jaettu kolmeen lukuun, joista kukin käsittelee yhtä aihealuetta: 1) opetuksen maksuttomuutta, 2) omakustannusarvon määräytymistä ja maksujen perimistä sekä 3) avoimeen yliopisto-opetukseen liittyviä maksullisia suoritteita.

Kunkin luvun aluksi on lyhyt alustus aihealueeseen asetuslainauksineen. Tämän jälkeen seuraavat aihealueeseen liittyvät kysymykset ja lopuksi tulevat aihealueeseen liittyvät tulkinnat. Kysymykset-kohtiin on koottu ne kysymykset, joihin avoimilla yliopistoilla ei vielä ole vakiintunutta tulkintaa tai käytäntöä. Tulkinnat-kohtiin puolestaan on koottu kysymykset, joihin osalla avoimista yliopistoista on jo vakiintunut tulkinta tai käytäntö. Tämä tulkinta on esitetty kunkin kysymyksen kohdalla, jotta sen oikeellisuus voidaan kumota tai vahvistaa tai tulkintaa tarkentaa.

Åbo Akademin ja Joensuun yliopiston vastauksia ei ole jaettu aihepiirien mukaisten lukujen alle, jottei näille vastauksille ominainen rakenne rikkoutuisi. Sen sijaan vastaukset on lisätty sellaisenaan dokumentin loppuun liitteeksi (liite 1: Åbo Akademi ja liite 2: Joensuun yliopisto).

1. Opetuksen maksuttomuus

Asetuksen 5§:n ensimmäisen momentin mukaan "avoimeen yliopisto-opetukseen liittyvä opetus ja siihen liittyvät kuulustelut ovat - - maksuttomia". Asetukseen liittyvässä muistiossa todetaan lisäksi, että "maksuttomuus koskee kaikkea opetusta, riippumatta siitä annetaanko se lähiopetuksena tai etäopetuksena erilaisin muodoin".

Opetuksen maksuttomuuteen liittyvät kysymykset:

- Onko opetuksen maksuttomuutta tarkasteltava avoimen yliopiston (ei kerää rahaa opetuksesta), opiskelijan (ei maksa opetuksesta) vai molempien näkökulmasta?
- Kenen tulee vastata avoimena yliopisto-opetuksena tarjottavista, asetuksessa maksuttomiksi määritellyistä opetuksen, kuulustelujen ja niihin tarvittavien tilojen kuluista, kun opetusta tarjotaan yhteistyöoppilaitoksen kautta: avoimen yliopiston vai yhteistyöoppilaitoksen?
- Jos opetuksen maksuttomuutta tarkastellaan opiskelijan näkökulmasta, tuleeko avoimen yliopiston vastata maksuttomuuden toteutumisesta myös yhteistyöoppilaitoksessa järjestetyn opetuksen osalta, vaikka se ei itse vastaisikaan opetuksen kuluista?
- Onko kaikki verkko- ja monimuoto-opetuksen järjestämiseksi tehtävä työ (mm. verkkokurssien suunnittelu ja toteuttaminen, verkkoaineiston tuottaminen) opetusta tai muuta maksutonta suoritetta, vai voidaanko osa tehdystä työstä kerätä opintomaksuna opiskelijalta? (Ks. tarkemmin alla kohdassa Avoimeen yliopisto-opetukseen liittyvät maksulliset suoritteet.)

Opetuksen maksuttomuuteen liittyvät tulkinnat:

Opetuksen maksuttomuutta koskien esitettiin myös kysymyksiä, joihin osalla avoimia yliopistoja on jo vakiintuneet tulkinnat ja käytännöt. Tässä osiossa esitämme nämä kysymykset ja tehdyt tulkinnat perusteluineen, sekä kysymme, ovatko tehdyt tulkinnat oikeita.

- Sisältyykö kuulustelut-käsitteeseen vain tentit vai myös oppimistehtävät ja muunnaiset suoritustavat?
 - o Avointen yliopistojen oma tulkinta: Kuulustelut-käsite kattaa kaikki erilaiset menetelmät, joita käytetään oppimisen arviointiin eli esimerkiksi tentit, oppimistehtävät, esseet jne.

2. Omakustannusarvon määräytyminen ja maksujen periminen

Asetuksen 5§:n ensimmäisen momentin mukaan "avoimen yliopisto-opetuksen järjestämiseen liittyvistä opiskelijapalveluista, opetuksen erityisjärjestelyistä ja oppimateriaaleista peritään maksu omakustannusarvon mukaan". Muistiossa todetaan

lisäksi, että "maksu peritään sekä yliopiston itse järjestämässä opetuksessa että yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa järjestetystä opetuksesta samoin perustein".

Asetuksen 5§:n kolmannen momentin mukaan "muun oppilaitoksen yliopistolta tilaamista avoimen yliopisto-opetuksen toteuttamiseen liittyvistä suoritteista peritään maksu omakustannusarvon mukaan".

Kolmas momentti taustamuistioineen voi tuottaa hyvin ristiriitaisia tulkintoja, minkä seurauksena oppilaitokset ja niiden opiskelijat voivat tulla samantyyppisissä tilanteissa eri yliopistojen taholta hyvin eri tavoin kohdelluiksi. Sen vuoksi momentin sisällön ja tarkoituksen avaaminen sekä opetuksen tilaamisen ja yhteistyön tekemisen välisen eron selventäminen olisi hyvin tärkeää, erityisesti vapaan sivistystyön oppilaitosten kanssa tehtävän yhteistyön ja pelisääntöjen sopimisen kannalta.

Asetuksen kolmannessa momentissa puhutaan muiden oppilaitosten yliopistolta tilaamista avoimen yliopisto-opetuksen toteuttamiseen liittyvistä suoritteista.

Taustamuistiossa ei tilaaja-roolia mainita, vaan puhutaan yhteistyön tekemisestä.

Oppilaitokset toteuttavat avointa yliopisto-opetusta hyvin eri tavoin. Kun kysymyksessä on avoimen yliopisto-opetuksen tilaamisesta jollekin erikseen määritellylle, suljetulle joukolle, on kyse täysin eri tilanteesta kuin välitettäessä opetusta etä- ja monimuoto-opetuksen menetelmin eri puolilla maata sijaitsevien aikuisoppilaitosten kautta kaikille opinnoista kiinnostuneille.

Omakustannusarvoon liittyvät kysymykset:

- Millä tasolla omakustannusarvolaskelma on tehtävä (ts. kuinka paljon todelliset asetuksen mukaiset kustannukset yksittäisen opiskelijan yksittäisellä kurssilla tai yksittäisessä tentissä saavat poiketa hänen maksamastaan opintomaksusta)? Koko avoin yliopisto? Oppiaine? Opintokokonaisuus? Opintojakso? Opetusmuoto? Opetusmuoto ja opintokokonaisuus? Opetusmuoto ja opintojakso? Jokin muu?
- Avoimissa yliopistoissa on yleisesti pyritty opintomaksuissa omakustannusarvon toteuttamisen lisäksi myös yhdenmukaisuuteen. Tällä on haluttu turvata opiskelijoiden tasa-arvoiset mahdollisuudet erisistältöisten ja eri tavoin toteutettujen opintojen suorittamiseen. Opintoihin liittyvien opiskelijapalvelujen ja mahdollisten erityisjärjestelyjen määrä ja sisältö vaihtelee oppiaineittain ja opintomuodoittain hyvinkin paljon. Mikäli asetuksen omakustannusarvo-ohjetta tulkitaan tiukimman mukaan, on yhdenmukaisuudesta maksuissa luovuttava ja jokainen tarjolla oleva opintokokonaisuus tai sen osa on hinnoiteltava erikseen. Tästä on seurauksena

maksujen kirjavuus ja suuret vaihtelut eri opintojen välillä. Opintomaksuja on myös todennäköisesti muutettava nykyistä useammin toteutusten tai opetussuunnitelmien muutosten myötä. Onko tasa-arvon toteuttamisen ja opiskelukustannusten ennakoitavuuden näkökulmasta kuitenkin edelleen mahdollisuus laskea omakustannusarvo yksittäistä opintojaksoa ylemmällä tasolla ja pyrkiä näin maksujen harkittuun ja perusteltuun yhdenmukaistamiseen?

- Onko avoimella yliopistolla oikeus periä opintomaksut omakustannusarvoa pienempänä? Esimerkki taideyliopiston avoimesta yliopistosta: Pienistä opetusryhmistä johtuen opintomaksutuloilla ei saada läheskään katettua hallintoa, ja opetusjärjestelyt ovat työläitä (mm. instrumenttien ja pa-laitteiden roudausta, äänitystä, videointia jne.). Jos opintomaksut määritellään omakustannusarvion mukaisesti, opintomaksut nousevat entisestään.

Maksujen perimiseen liittyvät kysymykset:

- "Tilanteissa, joissa yliopistot tekevät avoimeen yliopisto-opetukseen liittyvää yhteistyötä muiden oppilaitosten kanssa, peritään siitä syntyvistä suoritteista maksut omakustannusarvon mukaisesti." Tarkoittaako tämä sitä, että avoin yliopisto saa periä yhteistyöoppilaitoksilta maksuja vain tämän maksuasetuksen mukaisesti vai tarkoittaako tämä myös sitä, että myös yhteistyöoppilaitosten on avoimen yliopisto-opetuksen osalta perittävä omilta opiskelijoiltaan maksut tämän asetuksen mukaisesti? Toisin sanoen: Viittaako "maksu" asetustekstissä avoimen yliopiston määrittelemään ja edelleen opiskelijalta *keräämään* (esim. itse järjestetty lähiopetus) opintomaksuun ja opistoilta *laskuttamaan* (esim. monimuoto-opetus) hallintomaksuun, vai summaan, jonka opiskelija *maksaa*, olipa rahan vastaanottaja avoin yliopisto tai yhteistyöoppilaitos?
- Onko yliopisto oikeutettu perimään yhteistyötaholta maksua heidän osuudestaan opetus-kustannuksista? Esim. monimuotokurssi, joka toteutetaan pääosin verkkokurssina ja videoneuvotteluna, jossa opettajalle suoritettavien maksujen vuoksi on järkevää, että palkka tulee yhden pisteen kautta eikä jyvitettyä esim. 10 eri yhteistyötahon toimesta. Yliopisto itse ei peri maksua opetuksensa osuudesta vaan maksaa oman osuutensa valtion määrärahoista. Yliopisto välittää yhteistyötahojen osuudet keskitetysti opettajalle. Toisin sanoen: Viittaavatko kolmannessa momentissa mainitut muun oppilaitoksen yliopistolta tilaamat suoritteet kaikkiin tilattuihin suoritteisiin (sisältäen mm. opetuksen) vai ainoastaan niihin suoritteisiin, jotka on asetuksen liitteessä mainittu?

3. Avoimeen yliopisto-opetukseen liittyvät maksulliset suoritteet

Asetuksen liitteenä on lueteltu suoritteet, joista maksu peritään. Suoritteet on jaettu opiskelun järjestämiseen liittyviin opiskelijapalveluihin ja opetuksen erityisjärjestelyihin liittyviin suoritteisiin.

Opiskelijapalvelut

Opiskelijapalveluihin kuuluvat muistion mukaan "opinto-oikeuden myöntämiseen, opiskelija- ja suoritusrekisteröintiin ja erilaisten todistusten antoon kuuluvat suoritteet", "suoritteet, jotka vaihtelevat yliopistoittain sen mukaan miten ao. asiat on yliopistossa ratkaistu [- -]" sekä "tapauskohtaisesti tehtävät - - opintojen korvaavuuskäsittelyt".

"Suoritteet, jotka vaihtelevat yliopistoittain sen mukaan miten ao. asiat on yliopistossa ratkaistu" ryhmä sisältää muistion mukaan "opintojen kannalta keskeisten tietojärjestelmien käyttöoikeudet - - sekä opintoneuvontaan ja -ohjaukseen ja tiedotukseen liittyvät palvelut".

Opetuksen erityisjärjestelyt

"[Opetuksen] erityisjärjestelyillä tarkoitetaan palveluita, joita tarjotaan tavanomaisesta avoimesta yliopisto-opetuksesta poikkeavalla tavalla." Opetuksen erityisjärjestelyihin liittyvät suoritteet ovat liitteen mukaan "opetuksen sähköinen välittäminen silloin kun se ei sisälly opiskelijapalveluihin", "opetuksen järjestäminen tavanomaisesta poikkeavalla tavalla - -" sekä "myönnetyn opiskeluoikeuden jatkaminen ja opetuksesta erikseen suoritettavat tentit".

Avoimen yliopiston tasa-arvotavoitteen ja opetuksen saavutettavuuden kannalta opetuksen menetelmällinen kehittäminen on keskeinen osa kaikkea toimintaa. Yhä monimuotoisemmat opetusmenetelmät (mm. erilaiset monimuoto-opetuksen toteutukset ja uudet opetusmuodot, esim. verkkokurssit ja videoneuvotteluna järjestettävät opinnot, sekä näiden yhdistelmät), jotka mahdollistavat uusien opiskelijaryhmien osallistumisen avoimeen yliopisto-opetukseen, ovat kuitenkin usein merkittävästi kalliimpia järjestää kuin perinteinen luento-opetukseen perustuva lähiopetus. Ne vaativat moninkertaisen määrän suunnittelu-, toteutus-, esimies- ja hallinnointiresursseja kuin perinteinen lähiopetus.

Nykyinen määrällisiin tavoitteisiin sitoutuva rahoitusmalli ei ole mahdollistanut laadullista kehittämistä vaan sen on täytynyt nojautua opiskelijamaksuihin. Asetuksen liitteessä

luetellut maksulliset suoritteet eivät kuitenkaan tiukasti tulkittuna kaikilta osin ota huomioon näitä vaadittavia lisäresursseja. Toisin sanoen asetuksen mukaisten maksullisten suoritteiden tuottamiskulut (ja siten omakustannusarvo) nousevat vain vähän samalla kuin muiden suoritteiden kulut kasvavat moninkertaisiksi.

Vaikka monet potentiaaliset asiakkaat olisivatkin valmiita maksamaan korkeamman hinnan siitä, että he uusien opetusmuotojen ansiosta voivat osallistua opintoihin haluamallaan tavalla tai haluamassaan paikassa, joutuu avoin yliopisto asetuksen tiukan tulkinnan mukaisesti rajoittamaan uudenmuotoisten opetusmenetelmien laajenemista, jottei kohtuuttoman suuri osa resursseista ohjautuisi edullisemmista opetusmuodoista kalliimpiin vähentäen näin opetuksen kokonaistarjontaa.

Maksullisiin suoritteisiin liittyvät kysymykset

Opiskelijapalvelut

- Oppimateriaalista saa periä omakustannusarvon mukaisen maksun. Mitä kaikkea sisällytetään oppimateriaaliin? Voidaanko siihen sisällyttää esimerkiksi myös itse tuotetun materiaalin osalta materiaaliin sitoutunut työ (esimerkiksi uusien verkkomateriaalien tuottaminen monivuotiseen käyttöön useiden opettajien kursseilla)?
- Avoin ostaa kirjastolta opiskelijoilleen ohjausta, neuvontaa ja opinto-ohjelmaan kuuluvaa kirjallisuutta. Maksut peritään opiskelijoilta ja välitetään kirjastolle. Maksut perustuvat omakustannuslaskentaan. Ilman tätä maksua edellä mainittuja palveluita ei ole. Onko em. käytäntö maksu-asetuksen mukainen vai kattaako kirjastolle asetetut maksuttomat palvelut myös avoimen yliopiston opiskelijoiden tarvitsemat palvelut?

Opetuksen erityisjärjestelyt

Opetuksen erityisjärjestelyt on aiheuttanut avoimissa yliopistoissa runsaasti tulkintaongelmia. Yhtäältä on mietitty, mitä on "tavanomainen avoin yliopisto-opetus" ja kattavatko asetuksen liitteessä luetellut suoritteet jo kaikki opetuksen erityisjärjestelyillä tarkoitettut (eli tavanomaisesta avoimesta yliopisto-opetuksesta poikkeavat) suoritteet vai pitääkö kaikki lueteltujen suoritteiden kanssa analogiset suoritteet, muistion esimerkeistä riippumatta, laskea mukaan. Toisaalta on pohdittu, kuinka lueteltujen suoritteiden muistiossa annettuja tarkennuksia tulisi tulkita.

- Kuinka määritellään asetuksen liitteessä ja muistiossa mainitut "opetuksen erityisjärjestelyt" "tavanomainen avoin yliopisto-opetus" ja "tavanomaisesta avoimesta yliopisto-opetuksesta poikkeavalla tavalla" järjestetty opetus?
Esimerkkejä:
 - o Jos esimerkiksi opiskelija voi korvata lähiopetuksen tekemällä kirjallisen tehtävän, onko tällöin kyse erityisjärjestelystä?
 - o Entä kun opiskelija haluaa tenttiä oman oppilaitoksensa sijaan toisella paikkakunnalla sijaitsevassa oppilaitoksessa, onko kyse erityisjärjestelystä?
 - o Entä jos jossakin oppiaineessa on jatkuvasti pieni ryhmäkokoo, niin voidaanko katsoa kyseessä olevan erityisjärjestely vai onko muuttunut tavanomaiseksi?
 - o Onko varsinaisen avoimen yliopiston oman paikkakunnan ulkopuolella järjestettävä opetustarjonnassa kerrottu opetus erityisjärjestelyihin luettavissa olevaa opetusta?
 - o Voiko esimerkiksi opetuksen järjestämisen äänitysstudiossa (musiikkiteknologia) katsoa erityisjärjestelyksi?
 - o Voidaanko erityisjärjestelynä pitää esim. tilannetta, jossa muille yhteistyöoppilaitoksille opetus toimitetaan verkkovideona, mutta yhden oppilaitoksen osalta se toteutetaan paikan päällä tapahtuvana luento-opetuksena.
- Millä tavoin perinteisestä lähiopetuksesta poikkeavan opetuksen suunnittelu- ja kehittämistyö pitäisi rahoittaa? Voidaanko se laskea osaksi niitä erityisjärjestelyjä, joihin asetuksessa viitataan? Suurin osa suunnittelu- ja kehitystyöstä tehdään jo toteutuksessa olevissa opinnoissa soveltamalla niihin nopeasti muuttuvaa teknologiaa sekä opinnoista saatavan palautteen perusteella.
- Kuinka "opetuksen sähköinen välittäminen" tulee tulkita? Sisältääkö se vain suppeasti esim. ulkopuolisen tietojärjestelmän tai erikoissovelluksen ulkopuoliselle maksettavat käyttöoikeusmaksut, vai laajemmin kuluja (esim. koulutussuunnittelijan/www-suunnittelijan/atk-suunnittelijan/opettajan tekemä lisätyö, laitteet, tukipalvelut jne.), jotka aiheutuvat opetuksen toteuttamisesta perinteisestä lähiopetuksesta poikkeavalla tavalla, esimerkiksi verkkokurssina?

Maksullisiin suoritteisiin liittyvät tulkinnat:

Maksullisia suoritteita koskien esitettiin myös kysymyksiä, joihin osalla avoimia yliopistoja on jo vakiintuneet tulkinnat ja käytännöt. Tässä osiossa esitämme nämä

kysymykset ja tehdyt tulkinnat perusteluineen, sekä kysymme, ovatko tehdyt tulkinnat oikeita.

Opiskelijapalvelut

- Kenen tuottama opintoneuvonta ja opinto-ohjaus on maksullista? Koskeeko se koulutussihteerin, opintoneuvojan, suunnittelijan ja opettajan antamaa neuvontaa ja ohjausta, vai rajautuuko jonkin ryhmän tuottama neuvonta ja ohjaus pois? Mitä kaikkea maksullisella opintoneuvonnalla ja opinto-ohjauksella tarkoitetaan?
 - o Avointen yliopistojen oma tulkinta: Opiskelijapalveluihin liittyvä opintoneuvonta ja -ohjaus kattaa kaikkien muiden henkilöstöryhmien paitsi opetushenkilöstön opiskelijoille ja potentiaalisille opiskelijoille antaman yleisen opintoneuvonnan ja ohjauksen.
- Miten omakustannusarvoa opetuksen järjestämiseen liittyvistä opiskelijapalveluista tulkitaan? Onko tarkoitus, että avoimen yliopistotoiminnan koko hallinnoinnin kulut tulisi katettua opintomaksuilla?
 - o Avointen yliopistojen oma tulkinta: Opiskelun järjestämiseen liittyvien opiskelijapalvelujen maksulliset suoritteet on lueteltu asetuksen liitteessä. Näiden suoritteiden välittömät kustannukset (ns. erilliskustannukset) lasketaan mukaan omakustannusarvoon. Lisäksi omakustannusarvoon lasketaan Valtion maksuperusteasetuksen (211/1992 ja muutokset 818/1995 sekä 1254/2001) 1 §:n 1 momentin mukaisesti erilliskustannusten lisäksi suoritteiden "tuottamisen aiheuttama osuus hallinto-, toimitila- ja pääomakustannuksista sekä muista valtion viranomaisen yhteiskustannuksista". Kaikkia hallinnoinnin kustannuksia ei siis ole tarkoitus kattaa opintomaksuilla.

Opetuksen erityisjärjestelyt

- Ovatko tilakulut avoimen yliopisto-opetuksen maksullinen suorite?
 - o Avointen yliopistojen oma tulkinta: Asetuksen muistion mukaan "opetuksen antamisen ja kuulusteluiden tilajärjestelyt ovat - - maksuttomia". Muiden tilakulujen osalta noudatetaan Valtion maksuperusteasetuksen määräystä omakustannusarvon laskemiseksi (ks. yllä kohta "Miten omakustannusarvoa opetuksen järjestämiseen liittyvistä opiskelijapalveluista tulkitaan?").
- Voidaanko opiskelijoilta periä maksua erilaisista todistuksista, joita annetaan esim. työnantajia, työvoimatoimistoa tai muuta viranomaista varten?

- o Avointen yliopistojen oma tulkinta: Nämä todistukset ovat analogisia asetuksen liitteessä mainittujen opintosuoritusotteiden ja arvosanatodistusten kanssa, joten maksu voidaan periä.

ÅBO AKADEMI:

Tulkintaongelmat är först och främst för oss det att vi vill behålla vårt system med 35 e/termin som erläggs direkt av den studerande oberoende av var den studerar.

a) För ÅA:s öppna universitet är det livsviktigt att kan fortsätta med vårt system med Terminsavgift 35 e/termin (70 e/läsår)annars förfaller vår regionala samplanering (förklaring se nedan) som är en förutsättning får att gemensamt kunna skapa ett målinriktat utbud i Svenskfinland.

b) terminsavgiften 35 e/termin betalas direkt av den studerande till FC oberoende av om undervisningen erbjuds av FC eller lokal arrangör.

Den lokala arrangören har möjlighet att uppbära egna avgifter. FC har möjlighet att uppbära skild nätkursavgift per nätkurs 7-20 euro (beroende på material ev. licenser etc.)

c) Terminsavgiften skall täcka kostnaderna för vår studerandeservice (information, handledning, rådgivning, registrering, studieguider, intyg,) Den service vi ger våra studerande är samma oberoende av kursen erbjuds i egen regi eller i samarbete med lokal arrangör.

JOENSUUN YLIOPISTO:

Odotamme - erityisesti taloussihteerimme, että opetusministeriö antaisi selkeän mallipohjan opiskelijapalveluiden, oppimateriaalin ym. omakustannushiinnoittelusta eli erittelisi yksityiskohtaisesti mitä laskelmaa tehdessä siihen sisällytetään eli vähän samaan tyyliin kuin muistion sivuilla 4-6 olemme hahmotelleet.

JoYT/170407/IS/ilse/talous/maksuasetusyhteisettulkinnat2

MAKSUASETUKSEN HERÄTTÄMIÄ KYSYMYKSIÄ – YHTEISET TULKINNAT

OPETUS JA KUULUSTELUT OVAT MAKSUTTOMIA KOULUTUS- JA KULTTUURITOIMINTAAN LIITTYVISTÄ SYISTÄ (asetusteksti)

Mitä tarkoittaa muistion ilmaisu *"Maksuttomuus koskee kaikkea opetusta, riippumatta siitä annetaanko se lähiopetuksena tai etäopetuksen erilaisin muodoin. Opetuksen antamisen ja kuulusteluiden tilajärjestelyt ovat myös maksuttomia"* ? Sitäkö, että kaikki opetuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen kytkeytyvä henkilötö (opettaja-, suunnittelija-, koulutussihteeri-, toimistosihteeri-, atk-sihteerityö, esittelijätö, johtajatyö, muu) sekä opetuksen edellyttämät kirjastopalvelut, tilat, laitteet ja tarvikkeet ovat maksuttomia asiakkaalle?

Edelläoleva tulkinta on selvästi laveampi ja asiakasystävällisempi (todennäköisesti halvempi ?) kuin nykyinen käytäntö, jossa opetuksen tukipalvelut (suunnittelu, järjestelyt, tietotekniikka) on laskettu asiakkailta perittäviin maksuihin. Nykyisin opetukseen on laskettu yliopisto-opettajille maksettava työ opetuksen suunnittelusta, opetuksesta ja oppimateriaalin laadinnasta. Oppimateriaali on maksuasetuksessa erotettu opetuksesta.

Kysymyksiä:

Miten oppimateriaalit määritellään ja eritellään lähi-, momu- ja verkko-opetuksesta?

Missä menee raja opetuksen ja opetuksen erityisjärjestelyjen välillä?

Onko opetus ja kuulustelut maksuttomia myös ulkomaalaisille opiskelijoille, vai voiko ulkomaiselle opiskelijalle suunnitellun opetuksen katsoa opetuksen erityisjärjestelyihin?

MAKSU PERITÄÄN (MYÖS) OPETUKSEN ERITYISJÄRJESTELYISTÄ JA OPPIMATERIAALEISTA OMAKUSTANNUSARVON MUKAAN (asetusteksti)

***OPETUKSEN ERITYISJÄRJESTELYIHIN liittyvät suoritteet ovat (asetusliite)**

1) opetuksen sähköinen välittäminen silloin kun se ei sisälly opiskelijapalveluihin (asetusliite)

Mitä tarkoittaa perustelumuistion teksti *"opetuksen sähköinen välittäminen erilaisissa etäopetuksen muodoissa silloin kun avoimen yliopisto-opetuksen opiskelijapalveluihin ei kuulu tarvittava tietojärjestelmien käyttöoikeutta sekä oppiainekohtaisten erikoissovellusten käyttö"*. Sitäkö että asiakas maksaa vain tietojärjestelmien käyttöoikeudesta? Nykyisin Joensuun avoimessa ei ole peritty tietojärjestelmien käyttöoikeudesta maksuja.

Kysymyksiä:

Mitä ovat muistion oppiainekohtaiset erikoissovellukset sähköisessä opetuksen välityksessä ? Voisiko niitä olla erityinen verkko-oppimisympäristö, joka ei yleisesti ole yliopistossa käytössä tai erityinen oppimateriaali verkossa, joka on esim. ostettu kaupallisilta markkinoilta?

Erityiskysymyksiä:

Voiko yliopistosta sähköisesti välitetty lähiopetus (esim. video-luennot) olla maksullista yhteistyöopistolle vaikka se olisi maksutonta niiden asiakkaalle eli opiskelijalle?

2) opetuksen järjestäminen tavanomaisesta poikkeavalla tavalla kuten opintomatkana tai muutaman opiskelijan opetusryhmälle (asetus liite)

Perustelumuistiossa täsmennetään että *"Opetuksen järjestäminen tavanomaisesta poikkeavalla tavalla, joko erityisen kohderyhmän tai opintoihin sisältyvän tapauskohtaisen järjestelyn takia. Näitä ovat muutaman opiskelijan pienryhmälle tarjottu opetus tai opintomatka"*.

Tulkitaanko niin, että opintomatkan opiskelija kustantaa kokonaan eli matkakulujen lisäksi opetuksen ja kuulustelut vai niin että opetus ja kuulustelu (esim. matkapäiväkirja) on edelleen maksuttomia? Mikä on tulkinta muutaman opiskelijan ryhmästä - alle 10 vai jotakin muuta ? Maksaako asiakas silloin opetuksen ja kuulustelut ?

Erityiskysymyksiä:

Voiko ViSCosin englanninkielisen version (ja englanninkielisen ortodoksisen teologian?) tulkita opetuksen erityisjärjestelyiksi perustelumuistioon vedoten, koska siinä olisi erityinen kohderyhmä (=afrikkalaiset) ja tapauskohtaiset järjestelyt (=oppimateriaali muokattu kohderyhmälle, ei vain

käännetty englanniksi)? Tämä tulkinta olisi kuitenkin eri tulkinta kuin asetuksen liitteessä, jossa on täsmennetty erityinen kohderyhmä pieneksi ryhmäksi ja tapauskohtaiset järjestelyt opintomatkaksi.

3) myönnetyn opinto-oikeuden jatkaminen

Tulkittava niin, että opinto-oikeus on sidottu paitsi "opintokokonaisuuteen" myös opiskeluaikaan? Nykyisin opintokokonaisuudelle on määritelty suositussuoritus aika (3 tai neljä lukukautta), minkä jälkeen erillismaksu lisälukukaudeksi kirjoittautumisesta.

4) opetuksesta erikseen suoritettavat tentit

Tulkitaan niin, että tarkoittaa erikseen yhdelle opiskelijalle järjestettyä tenttiä joko eri aikaan (verkkotentit) tai lähiopetuksessa eri paikkakunnalla kuin yleiset tentit. Tulkittava ilmeisesti myös koskemaan yksittäiselle opiskelijalle erikseen tehtyjä ja arvioituja oppimistehtäviä.

***OPPIMATERIAALI**

Mitä tarkoittaa muistion ilmaisu " *avointa yliopisto-opetusta varten laaditusta oppimateriaalista peritään maksu omakustannusarvon mukaisesti*" ? Sitäkö, että kaikki henkilökulut (opettaja-, suunnittelija-, koulutussihteeri-, toimistosihteeri-, atk-sihteerityö, esittelijätyö, johtajatyö, muu ?) sekä tila-, laite- ja tarvikekulut maksaa asiakas?

Tulkinta poikkeaa nykyisestä käytännöstä ainakin Joensuussa , jossa opetusministeriön rahasta on maksettu kaikki yliopisto- opettajien tekemä työ oli se sitten opetusta tai opetusta korvaavan oppimateriaalin tuottamista etäopetukseen. Toisaalta taas suunnittelijan työtä on sisällytetty monimuoto-maksuihin tulkiten niitä opetuksen tukipalveluiksi.

Kysymys:

Oppimateriaalin hinnoittelu ilmeisesti tehtävä oppiainekohtaisesti eikä käyttäen keskimääräistä hinnoittelua kuten nyt monimuoto- ja verkko-opinnoissa, joissa oppimateriaalia ei ole eritelty vaan se sisältyy "laskennallisena" kokonaishintaan.

**MAKSU PERITÄÄN OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEEN LIITTYVISTÄ OPISKELIJAPALVELUISTA
NIIDEN TUOTTAMISKUSTANNUSTEN PERUSTEELLA (OMAKUSTANNUSARVO)(asetusteksti)**

Opiskelijapalveluita ovat (asetusliite):

- opinto-oikeuden myöntäminen
- opiskelija- ja opintosuoritustietojen rekisteröinti
- opintosuoritusotteet ja arvosanatodistukset
- opintojen kannalta keskeisten tietojärjestelmien käyttöoikeus
- opintoneuvonta ja opinto-ohjaus
- tiedotus ja opinto-oppaat
- opintojen korvaavuuskäsittelyt

Tulkitaan niin, että lasketaan yksi asiakasmaksu opiskelijapalveluille poislukien erillismaksu korvaavuuskäsittelyille, koska sitä palvelua kaikki eivät käytä.

Tulkitaan niin, että avoimen opiskelija maksaa opiskelijapalveluita tuottavan henkilöstön työn niin täydennyskoulutuskeskuksessa kuin tiedekunnissa sekä tilat, laitteet, tarvikkeet siinä suhteessa kun henkilötyö lasketaan opiskelijapalveluihin. Lisäksi yleiskuluprosentti.

Muistiossa selvennetään, että *"maksu peritään sekä yliopiston itse järjestämässä että yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa järjestetyssä opetuksesta samoin perustein. Perittäviin maksuihin voidaan sisällyttää vain asetuksen liitteessä mainittuja suoritteita"*. Tulkitaanko tätä niin, että opiskelijapalvelu-maksu on kaikille avoimen opiskelijoille sama riippumatta siitä missä he opiskelevat?

Kysymyksiä:

Maksaako asiakas aina tietojärjestelmien käyttöoikeudesta vai voiko olla ilmaista kuten nyt ?

Ovatko alennukset laittomia asetuksen mukaan ... maksu peritään ...vai voiko olla? Miten tulkitaan tutkinto-opiskelijoiden asema, sillä he käyttävät samoja opiskelijapalveluita kuin muutkin eli maksavat samat maksut?

Onko opiskelijapalvelut samanhintainen myös yhteistyöopistoissa opiskeleville asiakkaille?
Kesäyliopistot tulevat varmasti korostamaan etteivät tarvitse ja tilaa yliopistolta kaikkia asetuksen liitteessä lueteltuja palveluita, esim. opintoneuvontaa tai opinto-oppaita, joita myös opisto antaa asiakkaille. Laskutetaanko yhteistyöopistossa opiskelevaa potentiaalisesta mahdollisuudesta saada opintoneuvontaa opintosihteeriltä, suunnittelijoilta ja sihteereiltä Joensuusta?

Erityiskysymyksiä:

Opetuksen määrittely suhteessa opiskelijapalveluihin olennaista, sillä jos ”opetus ja kuulustelut” ovat maksuttomia myös avoimen yliopiston henkilöstön työpanoksen (ja muiden kulujen) osalta toisin kuin nyt on ajateltu, niin se vaikuttaa myytävien koulutuspalvelujen nykyiseen hintatasoon todennäköisesti alentavasti, vaikka oppimateriaalit hinnoiteltaisiin toisin kuin ennen. Tämä voi olla kohtalokasta avoimen yliopiston budjetille.

MITEN LASKETAAN OMAKUSTANNUSHINTA ?

Opetukseen (maksuton) määritellään kuuluvaksi :

- lähiopetus: luennot, harjoitukset, seminaarit ym. perinteiset opetusmuodot (opettajatyö)
- lähiopetus: suunnittelu (suunnittelijatyö)
- lähiopetus: toteutukseen liittyvät järjestelyt (sihteerityö)
- monimuoto-opetus: mahdollinen lähiopetus (opettajatyö)
- monimuoto-opetus: oppimateriaalin tuottaminen korvaamaan lähiopetusta (opettajatyö) ?
- monimuoto-opetus: tuutorointi (tuutortyo)
- monimuoto-opetus: suunnittelu ja pedagogiikka (suunnittelijatyö) ?
- monimuoto-opetus: toteutukseen liittyvät järjestelyt (sihteerityö)
- verkko-opetus: mahdollinen luento-opetus tai muu perinteinen (opettaja)
- verkko-opetus: oppimateriaalin tuottaminen korvaamaan lähiopetusta (opettaja)
- verkko-opetus: oppimisympäristön käyttöönotto ja ylläpito (atk-sihteerii, suunnittelija)
- verkko-opetus: materiaalit ja opetus oppimisympäristöön (opettaja, suunnittelija, atk-sihteerii)
- verkko-opetus: opettajajohtoinen verkkokeskustelu tai muu opetus (opettaja)
- verkko-opetus: tuutorointi (oppiainetuutori, tekninen tuutori)
- verkko-opetus : verkkotentit (opettaja, sihteerii?)
- verkko-opetus: muu ?

Kuulusteluihin (maksuton) määritellään kuuluvaksi:

- lähiopetus: luentokuulustelut, yleiset tentit,
- monimuoto-opetus: oppimistehtävät, luentokuulustelut ja yleiset tentit
- verkko-opetus: verkkotentit, , mitkä muut ?

Opetukseen ja kuulusteluihin (maksuttomia) määritellään lisäksi kuuluvan:

- kirjastopalvelut: kurssikirjat, FinElib-aineistot, kaukolainaust?
- opetustilat: **ei vuokraa lähi- ja momu-opetuksessa?**,
- oppimisympäristö verkko-opetuksessa: Moodle, WebCT?
- laitteet: av-laitteet, tietokoneet,?
- tarvikkeet: paperi (+monistus), cd-romput?

Opetuksen sähköistä välittämistä, jossa asiakas maksaa tietojärjestelmien käyttöoikeudesta:

- www-verkko
- oppimisympäristöt verkossa
- videovälitteinen opetus
- av- tallenteet: romput, tietolevykkeet?
- muuta mitä?

Opetuksen erityisjärjestelyissä – opintomatka, pieni ryhmä – opiskelija maksaa:

- opetus ja kuulustelut täysimääräisinä?
- matkakulut
- muuta?

Myönnetyn opinto-oikeuden jatkamiselle vahvistetaan erillinen suoritemaksu, joka kattaa:

- opintoneuvonta (opintosihteeri, suunnittelija, koulutussihteeri)
- opiskelijarekisteröinti (koulutussihteeri)
- avoimen henkilöstön tilavuokrat, laitteet ja tarvikkeet
- yleiskuluprosentti?
- muuta?

Yksilötentille vahvistetaan erillinen suoritemaksu (sama lähi- ja verkkotentissä?), joka kattaa:

- opintoneuvonta (opintosihteeri, suunnittelija, koulutussihteeri)
- tentti-ilmoittautumisen vastaanotto (koulutussihteeri)
- tentinvalvonta (valvojat lähiopetuksessa, miten verkko-opetuksessa?)
- tenttikysymykset ja arviointi (opettaja)
- tenttikysymysten ja vastausten välittäminen asiakkaan ja opettajan välillä (sihteeri) –verkko?
- tenttituloksen kirjaaminen rekisteriin (sihteeri)

- tilavuokra, laitteet, tarvikkeet
- yleiskuluprosentti ?
- muuta ?

Oppimateriaalista peritään omakustannushinta, joka kattaa:

- opetuksen korvaavan oppimateriaalin tuottaminen (opettaja)
- suunnittelu monimuoto-pedagogiikan käyttöönotossa (suunnittelija)
- kirjallisen momumateriaalin graafinen taitto (koulutussihteeri)
- kirjallisen momumateriaalin kopiointi ja postitus (toimistos sihteeri)
- videoluennon taltiointi (atk-sihteeri)
- oppimateriaalin tuottamiseen liittyvät sopimukset (suunnittelija, esittelijä, johtaja)
- momu-palkkiot opettajalle (esittelijä, johtaja, koulutussihteeri)
- muu kuin henkilötyö: tilat, laitteet, tarvikkeet, kopiointi, postitus ... muu mikä?
- yleiskuluprosentti ?

Opiskelijapalveluita (maksullisia) tuottavaan henkilötyöhön kuuluvat:

- avoimen toimisto- ja koulutussihteerit –kokonaan ?
- avoimen opintos sihteeri –osittain vai kokonaan?
- avoimen koordinaattori –osittain vai kokonaan?
- avoimen suunnittelijat – osittain vai kokonaan?
- avoimen koulutuspäällikkö – osittain?
- täydennyskoulutuskeskuksen johtajat –osittain?
- täydennyskoulutuskeskuksen taloussihteeri –osittain?
- tiedekunnan opintos sihteeri –osittain, miltä osin?
- aineryhmän amanuenssi – osittain, miltä osin?
- aineryhmän jokin muu ?

Opiskelijapalveluihin liittyvät muut kuin henkilöstökulut:

- tiedotukseen liittyen painatus, ilmoitus, mainosfilmit ym. markkinointiaineisto
- tilat, laitteet, vuokrat

Opintojen korvaavuuskäsittelylle vahvistetaan erillinen suoritemaksu, joka sisältää

- avoimen kulut: henkilötyö, tilat, laitteet
- ainelaitoksen kulut: henkilötyö, tilat, laitteet
- yliopiston yleiskulut ?